

Offensief des geloofs.

Het wemelt voor onze oogen van soldaten en het schittert van uniformen. Sommige van deze krijgers houden beurtelings den arm en het been gestrekt, alsof zij den klap en den trap willen symboliseeren. De oorlogsindustrie werkt in hoogspanning en de pers houdt zich overwegend bezig met het afmeten van de wederzijdsche militaire en maritieme krachten. Natuurlijk is het noodig, dat hierop de aandacht wordt gevestigd, maar „wat voor oogen is” zou toch onzen blik kunnen afleiden van den eigenlijken strijd, die reeds gaande is en waarin „de wapenen der barbaren” slechts een ondergeschikte rol vervullen.

Er is een groot PSYCHISCH OFFENSIEF op de wereld ontbrand, dat misschien zijn weerga in de geschiedenis niet kent. De pen (en de microfoon!) bewijzen opnieuw machtiger te zijn dan het zwaard! Naar verhouding zijn deze psychische wapenen zeer goedkoop in het gebruik, een interview is gemakkelijk gearrangeerd, terwijl een lrisantboom een kapitaal kost. Daarbij doet zich nog een ander merkwaardig onderscheid voor, tegen bommen bouwt men schuiloopgraven en verspreidt rookgordijnen, terwijl men zich in dezen psychischen strijd als voor den loop van het kanon plaatst. Alle uitlatingen en stemmingen in de totalitaire staten maakt de pers van een min of meer bedreigd land met de grootste haast wereldkundig. Ja, men doet zelf allerlei suggesties, alsof men agressie op eigen bezit wilde uitlokken. Met dezelfde methoden, waarmee men voor 25 jaar een zetel bij de stembus veroverde, annexeert men thans landen en volken.

De beteekenis van deze gedragslijn is zoo groot omdat de psychische weerstand der volken zoo klein is. Dit is zeker een testimonium van de geestelijke armoede van ons geslacht. In den laatste tijd begint echter een psychisch tegen-offensief, bij hetwelk Amerika de leiding heeft genomen en waarvoor dit volk zeker de eigenschappen bezit. Dit kan een verandering teweeg brengen, waarvan wij den omvang niet kunnen overzien. Want voor een psychische agressie is één voorwaarde onontbeerlijk: het slachtoffer moet doodgeschoten WILLEN worden, platgetrapt, murw gedrukt! Anders is zulk een aanval volkomen nutteloos. Neem als voorbeeld maar eens de wijfving tusschen Italië en Frankrijk. Rome wilde Tunis en Corsica psychisch bezetten om, na een geslaagde perscampagne, ook zijn laars op deze gebieden te planten. Maar nu heeft de Fransman dezelfde wapenen gegrepen. Hij heeft niet slechts met hartstocht geschreeuwd: Tunis! Corsica! Maar hij heeft ook in zijn straten spreekkoren aangeheven, die om de bevrijding van Sardinië en Sicilië vroegen. De Gallische haan kraait boven de ganzen van het Kapitoel uit! Het zal er nu om gaan, wie den langsten adem heeft! Aan het einde van onze bewegende periode zal de bestudeering van de psychologische zijde dezer gebeurtenissen de volle aandacht der zielkundigen vragen.

Voor den christen is hier reden tot bezinning. Als de duivel naar het woord grijpt als het beslissende wapen, is hij ook hierin imitator. Als het beest groote dingen spreekt, bootst het God na. Die alle dingen doet door het Woord Zijner Kracht. Het volgt — zij het wederrechtelijk — de methode Gods. En wat doen wij? Zijn deze dingen ons niet mede overkomen, omdat wij zoo slap en ontrouw zijn gebleken in het OFFENSIEF DES WOORDS? Een dwaze christenheid heeft — wat haar groote meerderheid betreft — niet anders gedaan dan zich in het gezicht van den vijand ontwapend! Onder allerlei voorwendsels van wetenschappelijkheid, van verlichting, van religie des harten en weet ik meer — heeft zij haar Maginot-linie ondermijnd. Ook waar men voor deze dwaasheid bewaard bleef, werd de lichte, die haar bezette, steeds verkleind. Waar zijn de dagen dat onderwijzer, student en schuitenvoerder zij aan zij streden? Als men zich nog opmaakte tot den aanval op de wereld, wikkeld men het Zwaard des Woords in een foudraal van zijde... om de menschen niet af te stooten. Want tegenover de wereld kon je niet zoo precies de puntenjes op de i zellen: oorlog met een fruitmesje! Bleven wij trouw aan het Mandaat des Woords — althans in theorie — het Mandaat van het Sacrament werd door ons vaak ongelooft veronachtzaamd.

Wij hielden de tranen van berouw, op één of ander zolderkamertje geschied, van groter belang dan het Water van den Doop.

Zullen wij ontwaken? Niet tot een psychisch offensief dat naar het vleesch is! Maar tot een Offensief des Geloofs, dat de volken onderwijst tot den Doop?

Dit zal zijn de overwinning, die de wereld overwint.

Ook in 1939!

N. B.

gedurig toe, bekijkt men meer en betere kennis, zij het ook meermalen slechts vermeend. En dit noopt gedurig tot herziening van terminologie, opdat men eenige zaak nog scherper definieere, duidelijker voorstelt, van andere scherper onderscheide.

Bij dit zoeken naar eene scherpere, juistere formulering moet men echter op zijne hoede zijn. Men moet maar niet eene andere uitdrukking geven, doch eene betere. Opdat men niet alleen gebreken of fouten, die aan andere zegswijzen of termen mochten kleven, vermijdt, doch ook voorkomt, andere, mogelijk niet minder groote, er voor in de plaats te stellen.

Bij nieuwe terminologie moet men uiterst voorzichtig en onzichtig te werk gaan. Gebreken van andere termen aanwijzen, gaat gemeenlijk gemakkelijker dan ze door betere vervangen.

Wij kunnen dit laatste wederom opmerken ten aanzien van de termen auctoritas historicae en auctoritas normae, die men ten aanzien van de Heilige Schrift gebruikt. In de Heilige Schrift komen n.l. niet alleen woorden Gods voor, door Hem Zelfen hoorbaar voor velen of enkelen gesproken (Ex. 20; Matth. 3:17), of door middel van Zijne profeten en dienstknechten geopenbaard (boeken der profeten; brieven van apostelen en anderen), maar ook uitspraken van duivel (Gen. 3:4-5), goddeloozen (Ex. 5:2), zondigende geloovigen (Job 3:3 v.v.). Deze laatste zijn geen voorbeelden voor ons ter navolging. Zij bevatten geene positieve aanwijzing, dat wij ook aldus moeten spreken. Integendeel, wij mogen zoo niet doen. Nu heeft men wel op dergelijke deelen gewezen om te zeggen: ziet gij wel, de Heilige Schrift is niet Gods Woord, doch Gods Woord is in de Heilige Schrift.

In verband echter met zulke deelen, zeiden onze vaders: gij moet goed onderscheiden. De geheele Heilige Schrift is Gods Woord, ook die deelen, hoewel zij geen positief voorschrift voor ons doen bevatten. Toch zijn ook zij Gods Woord, want God waarborgt met Zijne Goddelijke autoriteit door de opnemings van die deelen in Zijne Heilige Schrift, dat metterdaad door dien of dien daar genoemde zoo is gesproken en zoo is gehandeld. En dit noemde men dan auctoritas historicae, d.w.z. met Goddelijk gezag gewaarborgde mededeeling van werkelijke geschiedenis. Zoo bepaalt b.v. Voetius haar op deze wijze: De auctoritas historicae (hij spreekt van auctoritas in plaats van auctoritas, Authentica beteekent: zelfgezag, d.w.z. dat men zelf de macht heeft, in goeden zin eigenmachtig is. Dus zakelijk hier hetzelfde als auctoritas, gezag) is die eigenschap der Heilige Schrift, „waardoor de Heilige Schrift begrepen wordt als onfeilbaar waar te zijn met door God geïnspireerde waarheid, insover de heilige schrijvers, die op geschiedkundige wijze alle leerings, raadgevingen, gezegden, feiten, hetzij goede, hetzij verkeerde, welke de (Bijbel)boeken bevatten, uiteenzetten, geleefd worden, die uit den mond en door onmiddellijke openbaring Gods ontvangen, en zonder eenige dwaling ons ter hand gesteld te hebben”¹⁾.

Naast deze sprak men van auctoritas normae, om datgene in de Heilige Schrift aan te duiden, wat God in haar ons ter zaligheid te gelooven en te onderhouden of te volbrengen voorschrijft. Voetius omschrijft de auctoritas normae als die eigenschap der Heilige Schrift, „waardoor de materie der zaken in de Schrift besloten (b.v. raadgevingen, gezegden, feiten), behalve de kennis daarvan, ook onze consciëntien verplichten en verbinden tot geloof, en tot in acht neming en navolging van die dingen, welke daar als te gelooven, in acht te nemen, en na te volgen, gesproken worden”²⁾.

En dan vervolgt Voetius: „Wij zeggen, dat de geheele Heilige Schrift gezaghebbend is (authentica) met auctoritas historicae, d.i. onfeilbare en door God geïnspireerde waarheid, in alle hare deelen en elk daarvan afzonderlijk verspreid, zoodat de schrijvers niet door eigen persoonlijke aandrif en lust, maar onder het dicteren des Heiligen Geestes alle uitspraken en elk afzonderlijk, zoowel wat de zaak als wat de uitdrukkingwijze betreft, voortgebracht hebben”³⁾.

S. GREIJNDANUS.

1) quā scriptura infallibiliter vera esse intelligitur veritate divina, quatenus scriptores sacri historice exponentes omnia dogmata, consilia, dicta, facta, sive bona sive mala, quae biblii continentur, ex ore et per immediatam Dei revelationem illa accepisse et absque ullo errore nobis exhibuisse creduntur.

Bij H. Hepp, *Dogm. de evangel. reform. Kirche*, 1861, S. 22 f.

2) quā ipsa rerum materia scripturā contenta (exempli gr. consilia, dicta, facta), praeter sui notitiam, etiam obligant et constringunt conscientias nostras ad fidem, observationem et imitationem eorum, quae ibi credenda, observanda et imitanda dicuntur, a. w. S. 23.

3) His praemissis dicimus, totam scripturam esse authenticam auctoritas historicae, h.e. infallibilem et deorsum veritatem per omnes et singulas eius partes esse diffusam, ita ut scriptores non privato suo impulsu et libitu, sed dictante Spir. Sancto omnes et singulas sententias quod ad rem et quod ad phrasin protulerunt, a. w. S. 23.

Tweeërlei curatorschap.

Curator komt van het werkwoord curare, en dit van het woord cura, dat beteekent zorg, verzorging.

Een curator heeft de belangen te verzorgen van den persoon of de inrichting, waarvan hij curator is.

Een curator van de Theologische School behoort daarom op de beste wijze de belangen dezer inrichting te behartigen en te bevorderen.

Kan hij dat niet uit gebrek aan sympathie voor haar, en wil hij dat niet, dan behoort hij zijn curatorschap neer te leggen, of te vragen, niet voor benoeming als curator in aanmerking te komen.

Nu staat in een kerkelijk weekblad van 7 Januari j.l.

te lezen: „En heeft ook... wel eens een poging gedaan, om — afgezien van de vraag, of deze overname onder de gegeven omstandigheden wenschelijk of voorzichtig was — te onderzoeken naar de motieven, die daartoe hebben geleid of zouden hebben kunnen geleid, om zoo mogelijk die te begrijpen en zoo tot juiste waardeering er van te komen. Wij althans willen wel erkennen, dat we ons kunnen denken, dat er zijn, die lettende op de huidige kerkelijke geschillen onder ons, en de plaats, welke de persoon van Prof. Schilder daarbij inneemt, en ook de moeilijkheden — waarmee onze zusterkerken in N. Amerika pas hebben te worstelen gehad — niettegenstaande alle waardeering voor de talenten van Prof. Schilder, niet zonder zorg van zijn reis naar Amerika hebben kennis genomen; hoewel ook zij liever hadden gezien met het oog op de bestaande verhouding, dat de bedoelde overname zou zijn achterwege gebleven”.

Wat hebben wij hier?

Een spreken over personen en hun doen, en wel over Prof. Dr H. H. Kuyper en zijne vertaling en overneming van het bekende „Banner”-artikel in „De Heraut”, en over Prof. Dr K. Schilder en zijn gaan naar Amerika. De eerste wordt zooveel mogelijk beschermd. Er wordt wel gesproken van een liever gezien hebben, dat de bedoelde overname achterwege ware gebleven. Maar die overneming wordt toch feitelijk in bescherming genomen, en er wordt duidelijk verondersteld, dat zij nog goede motieven heeft kunnen hebben, waarnaar men eerst moest vragen „om zoo mogelijk die te begrijpen en zoo tot juiste waardeering er van te komen”.

Het doen zelf schijnt dus niet fout. Het komt maar op de motieven aan. En die zouden nog wel eens goed kunnen wezen, zoodat zij „waardeering” moesten vinden.

Men ziet, de Schrijver beschermt den Vertaler en Overnemer zooveel hij kan, en stemt door wat hij verder omtrent Prof. Schilder zegt, feitelijk met het overgenomen stuk, en met de overneming daarvan, in, „hoewel...”

Tegen den tweede, Prof. Schilder, heeft de Schrijver niet maar bedenking, doch blijkbaar verdenking. En deze houdt hij niet voor zich, doch uit hij in zijn blad. Hij kan daardoor dus tegen Prof. Schilder verdenking wekken. En wel verdenking van mogelijk onrust te wekken in de zusterkerken in Noord-Amerika, en feitelijk aangaande zijne trouw aan de Gereformeerde belijdenis, „lettende op de huidige kerkelijke geschillen onder ons... niet zonder zorg...”

Prof. Dr H. H. Kuyper is (emeritus-) Hoogleraar aan de Vrije Universiteit, Prof. Dr K. Schilder is Hoogleraar aan de Theologische School.

Welk is dit weekblad?

Het „Gereformeerd Kerkblad” van Leeuwarden.

Wie is de Schrijver van de geciteerde woorden?

E., en dat is Dr W. A. van Es, die o.m. Curator van de Theologische School en Curator van de Vrije Universiteit is.

Dus heeft Curator Dr van Es ook voor de belangen der Theologische School en van hare Hoogleraren op de beste wijze te zorgen, evenals en even goed als voor die van de Vrije Universiteit?

Ja.

Heeft hij dat in dit stuk gedaan?

Neen.

Integendeel.

Hij heeft wel zooveel hij kan, zoo niet meer dan geoorloofd is, den (emeritus-) Hoogleraar van de Vrije Universiteit in bescherming genomen, maar tegen den Hoogleraar van de Theologische School niet alleen verdenking, en dat van zoo ernstig karakter, gekoesterd, doch in zijn courant gepubliceerd, en kan daardoor den goeden naam van Prof. Schilder schaden, zijn onderwijs verdacht maken, en daardoor ook de belangen der Theologische School benadeelen.

Weet hij dan niet, wat een curator eener inrichting niet of wel mag of moet doen ten aanzien van die inrichting?

Dat schijnt wel zoo.

Maar zijne handelwijze ten aanzien van den (emeritus-) Hoogleraar van de Vrije Universiteit doet zien dat hij het toch wel weet, al overdrijft hij het goede dan ook wellicht.

En wanneer het verder het doen der Professoren Hepp en Kuyper tegenover Prof. Schilder betreft, strekt hij gedurig zijn hand beschermend over de twee eerstgenoemden uit.

Toen ook vóór eenigen tijd eene vraag uit den ring Eindhoven tot de Curatoren van de Vrije Universiteit kwam en deze ook gepubliceerd werd, kwam Dr W. A. van Es daartegen op: het moest in den organisatorischen weg. Zijn moest er geene publicatie in de bladen aan gegeven zijn, volgens hem.

Hij weet dus wel hoe het behoort, wanneer het de Vrije Universiteit betreft, ook al gaat hij daarbij mogelijk wel eens wat ver.

Daaron schijnt hij toch ook wel te weten, hoe een curator ten opzichte van de inrichting met hare personen, waarvan hij curator is, behoort te handelen.

En dan toch zoo doen ten aanzien van de Theologische School en één harer Hoogleraren?

Ja.

Dat is vreemd.

Ja.

Dat is ongeoorloofd.

Ja.

Een Curator van de Theologische School heeft natuurlijk, evenals die van de Vrije Universiteit, acht te geven op het onderwijs der Hoogleraren.

(Zie vervolg op blz. 116.)

F. C. M.

EVEN

logie. (I.)

de gesprek nauw voor het weten en duidelijkheid ooit met nauw en heeft acht iling zijne krach hoe moeilijk het en den rechten eigenlijk zeggen

trinitarische en en, d.w.z. aan de an die van den irrein voor oogen te worsteling het et rechte inzicht ar ook de nauw den.

spande terreinen vaste termen in onden, die altijd ehooren wij ons rmen te rich et bedoelde andementen in zch onden voeren. rheid voor ont bled het inzicht